

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

Вибіркового освітнього компонента

**ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЛЬСЬКОМОВНОГО
ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ**
підготовки БАКАЛАВРА
спеціальності 035 Філологія
освітньо-професійної програми
Мова та література (польська). Переклад

Луцьк - 2024

Вибірковий освітній компонент «ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЛЬСЬКОМОВНОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ» підготовки **БАКАЛАВРА**, галузі знань **03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 ФІЛОЛОГІЯ, ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА (ПОЛЬСЬКА). ПЕРЕКЛАД.**

.

Розробник: Вікторія Остапчук, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри полоністики і перекладу.

Погоджено

Гарант гарант освітньо-професійної програми

доц. Наталія Цьолик

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу
протокол № 2 від 5 вересня 2024 року

Завідувач кафедри:

проф. Сухарева С. В.

© Остапчук В.В., 2024 р.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1.

Найменування показників	Освітній ступінь, ОПП, спеціальність	Характеристика освітнього компонента
<i>Денна форма навчання</i>	03 Гуманітарні науки; 035 Філологія; Мова та література (польська). Переклад /бакалавр/	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік підготовки 4
ІНДЗ: <i>немає</i>		Семестр 7
		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Польська та українська мови викладання		Форма контролю: залік

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Вікторія Вікторівна Остапчук

Кандидат філологічних наук

старший викладач кафедри полоністики і перекладу

+380977542371, ostapchuk.viktoria@vnu.edu.ua

Дні занять <http://>

3. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Предметом вибіркового освітнього компонента є: принципи і етапи лінгвостилістичного аналізу польськомовного художнього тексту; хибні і стереотипні уявлення про художній текст; питання цілісності літературного твору; мовно-стильові засоби художнього тексту і специфіка їх функціонування; жанрово-стильові варіації польських творів ХХ століття.

2. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Метою ОК є: ознайомити студентів з основними принципами і прийомами лінгвостилістичного аналізу художніх текстів, сформувати навички інтерпретації творів польської літератури, які мають різну жанрову і стильову специфіку.

Завдання: розглянути мовні і структурні особливості художніх текстів; проаналізувати мовну ієрархію літературного твору, визначити основні різновиди стилістичних (художніх) засобів і їхнє місце у творі; розглянути хибні уявлення про сутність художнього тексту; визначити основні етапи роботи з художнім текстом; сформувати термінологічний апарат лінгвостилістики; навчити студентів розпізнавати жанрові і стильові особливості польської літератури ХХ ст.; сформувати навички пошуку в художньому тексті стилістичних засобів з подальшою інтерпретацією і визначенням функцій.

3. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі

професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ЗК-4: Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-5: Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6: Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7: Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-8: Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-9: Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно так і письмово.

ЗК-10: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-12: Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій в галузі знань.

ЗК-13: Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ФК-1: Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК-2: Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК-3: Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови і літератури, англійської мови.

ФК-4: Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК-5: Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку польської літератури від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу.

ФК-6: Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК-7: Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК-8: Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК-9: Усвідомлення засад і технологій створення, редагування, коректи усних та письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК-10: Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК-11: Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК-12: Здатність до організації ділової комунікації у усній та письмовій формах.

ФК-13: Здатність здійснювати кваліфікований усний та письмовий переклад текстів різних жанрів і стилів.

ФК-14: Здатність розуміти сутність польської мови як мови нацменшин

у багатокультурному регіоні пограниччя.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН-1: Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН-2: Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3: Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-5: Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН-6: Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН-7: Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН-8: Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-9: Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН-10: Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-11: Знати принципи, технології і прийоми створення, редагування усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН-12: Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН-14: Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН-15: Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-16: Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції перекладознавства, вміти застосовувати їх у професійній діяльності на належному рівні.

ПРН-17: Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН-18: Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі філології та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН-19: Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек.				Фор.к. / Бали
			Прак.	Сам.	Конс.	
Змістовий модуль 1.Struktura tekstu artystycznego.						
Temat 1.Stylistyka literacka i językoznawcza: zakres badań. Środki stylistyczne, style, stylizacje, niezbędne do badania tekstu. Sposoby ekspresji językowej.	9	2	2	5		ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Temat 2.Błędne i stereotypowe wyobrażenia o strukturze tekstu artystycznego. „Tekst literacki jest sumą metafor, porównań i epitetów” „Metafory, epitety itp. są ozdobą tekstu” „Funkcją tekstu literackiego jest rozrywka i edukacja”	9	2	2	5		ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Разомзамодулем1	18	4	4	10	0	20
Змістовий модуль 2.Językowo-stylistyczna analiza tekstu artystycznego						
Temat 3.Zasady analizy językowo-stylistycznej Wyrazowe środki stylistyczne. Synonimy, hiperonimy, hiponimy. Peryfraza. Eufemizmy. Neologizmy i idiomy. Homonimy. Metafora. Animizacje, antropomorfizacje, hiperbole, metonimie, sentencje, aforyzmy i przysłowia, kolokwializmy (potoczizmy), archaizmy semantyczne i leksykalne	26		4	20	2	ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Temat 4.Całość tekstu artystycznego. Tło tekstu. Inwentaryzacja. Podsumowanie i wnioski.	28	2	4	20	2	ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Temat 5:Hierarchia językowa utworu. Dominanty tekstowe. Przenośne środki tekstowe.	26		4	20	2	ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Temat 6.Kontekst utworu artystycznego. Metoda biograficzna badania tekstu literackiego. Związek dzieła sztuki z procesem literackim. Intertekstualność.	26	2	2	20	2	ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Temat 7. Podstawowe środki językowo-stylistyczne i ich funkcje Metafory,cechy strukturalne metafor. Metaforyczne i niemetaforyczne epitety. Porównania.	26	2	2	20	2	ДС, Т, РЗ, ІРС 10
Контрольна робота						КР 30
Разом за модулем 2	132	6	16	100	10	80
Всього за семестр годин / балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, КР – контрольна робота тощо.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

- У поданих уривках знайдіть неологізми і охарактеризуйте їх структурні особливості. З якою метою автори використали неологізми у своїх текстах?
 - З’ясуйте, яку функцію виконують порівняння у поданих текстах.
 - У поданих уривках знайдіть метафори і проаналізуйте їх структурні особливості. Поясніть значення цих образних засобів. Спробуйте з’ясувати, яке місце в ієрархії тексту посідають метафори.
 - У поданих текстах вкажіть метафоричні і неметафоричні епітети. Яку роль виконують ці стилістичні засоби?
 - З’ясуйте, як наукова термінологія взаємодіє з художнім текстом.
- У поданих текстах знайдіть лайливі і непристойні слова. Чи допустиме

- вживання вульгаризмів у художньому тексті? Якщо так, то з якою метою?
7. У поданих текстах знайдіть експресивізми. Якою мірою значення емоційно забарвлених слів залежить від контексту? Чим мотивоване вживання експресивізмів?
8. У поданих текстах знайдіть фразеологізми. Чим мотивоване використання таких усталених висловів?
9. З'ясуйте, як значення демінутивів залежить від контексту. У яких типах текстів (тематика, жанр, стиль тощо) буде доречним вживання цих стилістичних засобів?
10. З'ясуйте, яка роль звуконаслідувань у художніх текстах.
11. Проаналізуйте структуру поданих текстів і вкажіть синтаксичні паралелізми. Як будова речень впливає на семантику тексту?
12. Яку функцію виконують повтори у поданих уривках? Яка різниця між повторами і тавтологією?
13. Проаналізуйте особливості синтаксичної будови поданих нижче текстів. Як структура тексту корелює з його змістом? Знайдіть відхилення від стандартів літературної мови. Чим вони мотивовані?
14. Простежте, як іронічний образ формується на рівні мови. Які групи слів сприяють формуванню іронічного зображення?
15. Дослідіть процес формування гротескного образу на мовному рівні.
16. Проаналізуйте поданий текст в контексті символізму, футуризму, експресіонізму, сюрреалізму, авангардизму, абсурдизму, постмодернізму.
17. Подані нижче тексти мають виразне сатиричне спрямування. З'ясуйте його специфіку (які явища викривають/висміюють/критикують автори). Яким чином сатиричне зображення формується на рівні мови? Чи сприяють формуванню сатиричного образу окремі пласти лексики, синтаксична будова?
18. Прочитайте уривок. З'ясуйте, які елементи традиційної казки і наукової фантастики функціонують у цьому тексті. Який результат такого поєднання?
19. Нижче поданий текст – це фейлетон, тобто гібридний жанр, який поєднує у собі ознаки художньої літератури і публіцистики. З'ясуйте, які саме елементи публіцистичного і художнього стилю взаємодіють у тексті. Спробуйте також визначити жанрову домінанту цього фейлетону.
20. Прочитайте подані театральні мініатюри. Які жанрово-стильові особливості таких мінідрам можна виокремити? Що спільного, а що відмінного між традиційною драмою і мінідрамою?
21. З'ясуйте, як формується пародійне зображення. Що саме пародіюють автори поданих уривків? Які засоби на рівні мови формують пародію?

6. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Увесь освітній процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності(деталі за [посиланням](#)).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров'я під час проведення модульних робіт, екзамену і под.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час. Письмові завдання, творчі проєкти і под. варто подати на перевірку у визначений викладачем час, оформивши відповідно до вимог, що ставляться до такого виду робіт.

Обов'язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання самостійних, модульних робіт, виконання тестів.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

**Під час вивчення вибіркового освітнього компонента визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають вибіркового курсу як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані [подані за посиланням](#).*

7. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є **залік**. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, становить 100. Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

Підсумкова робота – творче пошукове дослідження щодо особливостей структури та ієрархії художнього тексту. Студент має самостійно обрати твір польського автора (XX-XXI ст.) або його фрагмент і на цьому матеріалі проаналізувати ієрархію мовних засобів і особливості стилю загалом. Свої спостереження можна викладати у довільній формі (обсяг – від 5 сторінок друкованого тексту).

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів, 2003.
2. Дудик П. С. Стилiстика української мови. Київ, 2005.
3. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посiбник. Київ, 2008.
4. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилiстика української мови. Київ, 2003.
5. Моклиця А. В. Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту (на матеріалі польської літератури XX ст.): URL: <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/13720>
6. Оляндер Л., Остапчук В. Dzienniki (Щоденники) Ярослава Леона Івашкевича (1894 – 1980): Друга Світова війна (1939 – 1945 р.р.) в індивідуальному сприйнятті письменника. Султанівські читання. 2023. №12. С. 37 – 50.
7. Остапчук В. Апокаліптичні мотиви в оповідання Станіслава Лема JAK OCALAŁ ŚWIAT. Футурологічний конгрес. Фантастичні світи Станіслава Лема / За ред. Д. Шевчука та О. Вісич. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія». 2022. С. 207 – 223.

8. Остапчук В. Українська і польська мови: до проблем екології слова. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія : Філологія / гол. ред. О. Г. Павленко. Київ : МДУ, 2023. Вип. 28. С. 196 – 210.
9. Bolecki W. Poetycki model prozy w dwudziestoleciu międzywojennym. Kraków, 2000.
10. Ignatowicz-Skowrońska J. Frazeologizmy jako tworzywo stylu współczesnej powieści polskiej. Szczecin, 2008.
11. Kopertowska D. Analiza stylistyczno-językowa tekstu. Kielce, 1992.
12. Kurkowska H., Skorupka S. Stylistyka polska: Zarys. Warszawa, 2001.
13. Nycz R. Język modernizmu. Prolegomena historycznoliterackie. Wrocław, 1997.
14. Pawelec A. Metafora pojęciowa a tradycja. Kraków, 2006.
15. Podlawska D., Płócnicki J. Leksykon nauki o języku. Bielsko-Biała, 2002.
16. Słownik literatury polskiej XX wieku / Pod red. J. Sławińskiego. Wrocław, 1996.
17. Wilkoń A. Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny. Katowice, 2000.
18. Wróblewski P. Struktura, typologia i frekwencja polskich metafor. Białystok, 1998.
19. Z zagadnień frazeologii, stylistyki i kultury języka. Poznań, 2006.
20. Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki. Warszawa, 2008.